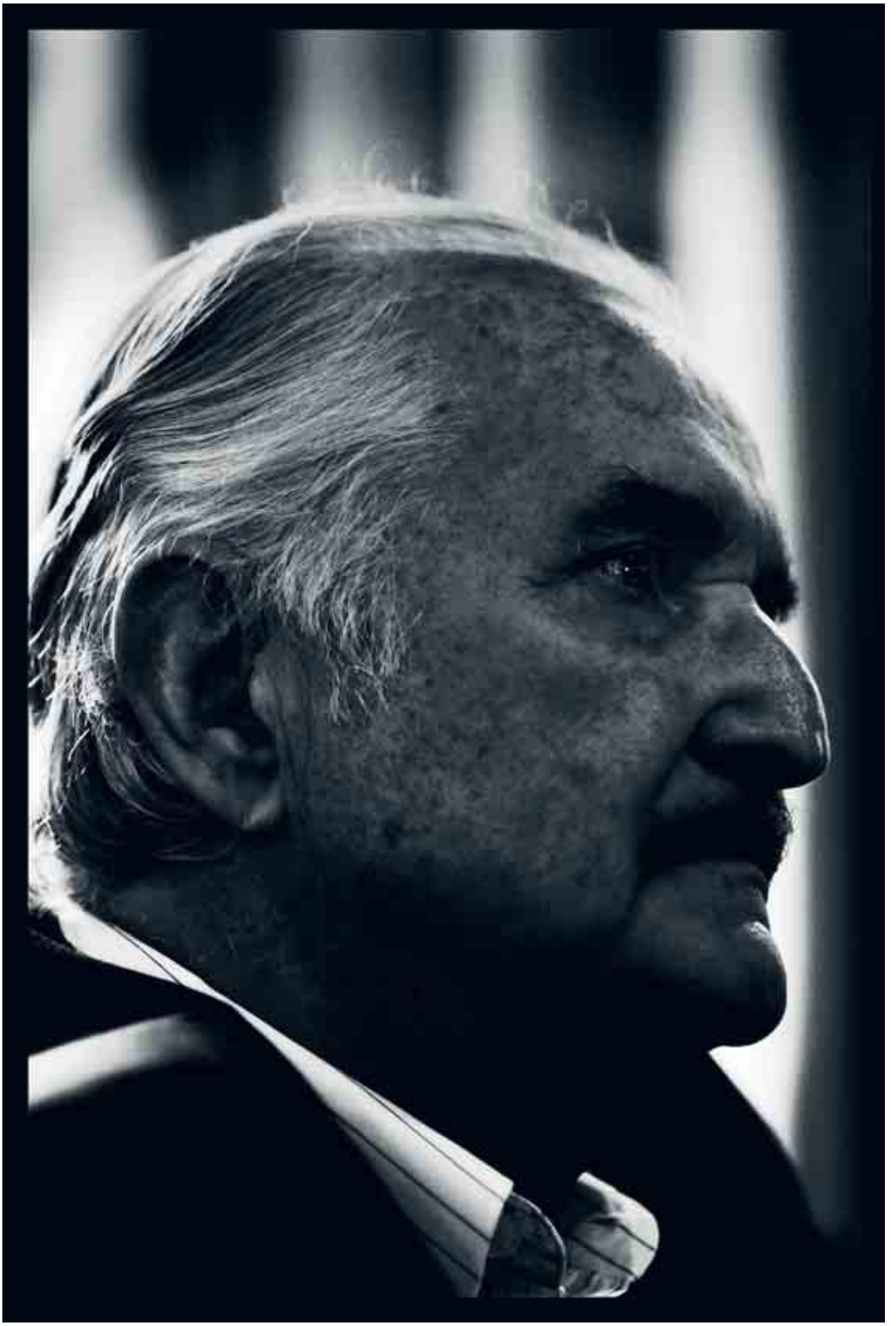

Carlos Fuentes: 'De Venezolaanse president Hugo Chavez is geen democraat, maar een fascist. Evo Morales van Bolivia vaart ook een zeer linkse koers die de indiaanse meerderheid bevoordeelt, maar hij respecteert wel de democratie.' © Ivan Put

die de indiaanse meerderheid bevoordeelt, maar hij respecteert wel de democratie.'

Mensen als Chavez of Evo Morales konden maar aan de macht komen omdat het neoliberale recept van de jaren negentig geen komaf maakte met de armoede.

'Niemand gelooft nog dat de markt alles kan regelen. Maar er zijn andere alternatieven dan het Venezolaanse. Brazilië bijvoorbeeld slaagt erin door een combinatie van vrije markt, een sterke overheidscontrole en een sterke sociale politiek de armoede te doen dalen van 65 procent in 1990 tot 34% vandaag. Dat is een uitzonderlijke prestatie. Het blijft voor heel Latijns-Amerika een enorme uitdaging om de armoede te doen dalen zonder in demagogie te vervallen.'

In 1994 zorgde een Indianenopstand in het zuiden van Mexico voor grote beroering. U hebt de zapatisten destijds verdedigd. Maar die revolutie lijkt uitgedoofd zonder dat er iets veranderd is.

'Er is veel veranderd. De zapatisten hebben de aandacht getrokken op de discriminatie van de indiaanse bevolking. Sindsdien heeft de overheid enorm geïnvesteerd in Chiapas. Er zijn scholen, wegen, ziekenhuizen gekomen. Het is niet langer een verwaarloosde deelstaat.'

De zapatisten wilden veel meer: een grondige hervorming van de staat en veel meer autonomie voor de indiaanse volkeren.

'Die eis was een illusie. De indianen vormen een alsmaar kleinere minderheid in Mexico. Men schat dat er nog zo'n vijf procent zuivere indianen zijn. 90% van de Mexicanen zijn mestiezen. In zekere zin was het zapatisme een revolte tegen de moderniteit, vanuit een nostalgie naar een archaïsche, verdwijnende wereld. Maar je kunt die moderniteit niet tegenhouden. Ik denk dat ook de indianen het comfortabeler vinden om over een wasmachine te beschikken dan om hun kleren nog met de hand in de rivier te moeten wassen.'

Het verdwijnen van de indiaanse culturen is de prijs voor de moderniteit?

'Tenzij je ze een reeks casino's geeft, zoals in de VS. Het is jammer dat de indiaanse culturen verdwijnen, want ze hebben gemeenschapswaarden die wij missen. Maar de wereld globaliseert, de raciale vermenging neemt toe, métissage zal overal de regel worden. Mexico heeft daarin het voortouw genomen, sinds Hernan Cortes bij de indiaanse prinses La Malinche de eerste mesties verwekte.'

U bent goed bevriend met Gabriel Garcia Marquez en Mario Vargas Llosa. Komt het nog ooit goed tussen die twee oude vrienden, die vandaag gezworen vijanden zijn.

'Met Gabriel ben ik zeer goed bevriend. Vargas Llosa zie ik sporadisch, maar ons contact is goed. Of zij elkaar nog ooit de hand zullen schudden, betwijfel ik. Daarvoor is het te laat en zijn de politieke meningsverschillen te groot.'

Het drugsgeweld is een bilateraal probleem. En dus zal de oplossing ook bilateraal moeten zijn. Mexico betaalt de prijs voor de cocaïneconsumptie in de VS